

NÁŠ ROD MÁ PRO ČESKOU REPUBLIKU PŘIPRAVENA PŘEKVAPIVÁ A DALEKOSÁHLÁ ŘEŠENÍ

Říká v exkluzivním rozhovoru pro Lawyers & Business dědičný princ Alois z Lichtenštejna, který stojí v čele Lichtenštejnského knížectví.

Dovolte mi začít trochu provokativně: proč pořád trávíte tolik času v českých soudních síních, když byste mohl investovat čas i peníze jinde?

Moji předkové žili v českých zemích více než 700 let a společně s místním obyvatelstvem se zasloužili o mnohá pozitiva, z nichž nejvýraznější je asi impozantní společné kulturní dědictví. Domnívám se, že dlužíme našim předkům, abychom odstranili současné překážky a v budoucnosti pokračovali v jejich pozitivní práci nezatížené falešnými představami. Jestli to znamená úsilí a námahu, pak budiž.

Stojí Česká republika za to?

Samozřejmě. Uplynulých 700 let to potvrdilo stejně tak, jako to potvrzuje současný politický a ekonomický vývoj České republiky. Česká republika patří k nejúspěšnějším zemím EU. Měli bychom překonat ten umělý rozvod během posledních 70 let a být ve střední Evropě pozitivním příkladem: naše generace je připravena plodným způsobem kultivovat naši společnou historii a dědictví místo toho, aby se vracela k rozdělení z minulosti.

Myslíte si, že se některý z vašich předků někdy cítil jako Němec?

Žádný z mých předků se necítil „Němcem“, máte-li na mysli Druhou nebo dokonce Třetí německou říši nebo Spolkovou republiku. Bojovali už proti vzestupu Pruska – například v bitvě u Kolína nebo v roce 1866, kdy bylo knížectví naposledy účastníkem války a dokonce ani nepřistoupilo k mírové dohodě s Pruskem. Měli bychom však zůstat stranou jakýchkoli nacionalistických konceptů. Pouze zanechávají Evropu v ruinách. Historie už to několikrát potvrdila a znovu to dokazuje další noční můra dnešních dnů. Neznamená to, že by Evropané neměli být vlastenci a cítit sounáležitost se svojí vlastí. To všichni oprávněně činíme. Nicméně to nesmí znamenat pohrdání ostatními – což je to, co dělá nacionalismus.

Urází vás osobně český právní systém, který neustále nazývá občany Lichtenštejnska Němci (a říká tomu „notorieta“)?

Ano, opravdu mě to uráží. Nejen proto, že je to prostě špatně, ale zejména proto, že v našem kontextu jsme nazýváni Němci v tom hrozném smyslu Benešových dekretů: ve smyslu „cizáckých“ Němců, barbarských narušitelů českých zemí. Ve smyslu lidí, kteří ohrožovali české země, a proto byli všemi způsobem vyháněni a vypuzováni, aby země byla uchráněna. Pejorativní a urážlivý termín, který v sobě nese ty nejhorší předsudky používané propagandou v 30. a 40. letech 20. století. Namísto vysvětlení, že Lichtenštejnové do tohoto pytle nepatří, jsme do něj nyní znovu a záměrně házeni. Když se dívám na svůj vlastní rodokmen a beru v potaz, čím moji předkové dokázali přispět k rozvoji českých zemí, zejména Moravy, pak se mě i celé mojí rodiny konkrétně toto hodně dotýká. Obzvláště alarmující je, že nyní i někteří politikové znovu používají tento termín, jako kdyby varování historie nebyla pro nás pro všechny dostatečně jasná.

Debata organizovaná časopisem Lawyers & Business došla k závěru, že by bylo v zájmu obou stran vyřešit tento spor diplomatickou cestou. Máte stále ještě trpělivost vést jednání, nebo se spíše přikláníte k názoru, že by měl nejprve rozhodnout Evropský soud pro lidská práva?

Samozřejmě, že hluboce respektuji soudy – naše nepostradatelné instituce právního státu a tudíž i osobní svobody. Uznáváme je všichni, i když s některými verdikty nemusíme souhlasit. Nicméně z podstaty věci mohou soudy přinést jen binární řešení. Ano, či ne. U komplexních problémů jsou vzájemné dohody vhodnější, protože pečlivě zvažují všechny zájmy a vedou k oboustranně výhodným řešením. Takových řešení lze také dosáhnout rychleji. Nyní už se soudíme osm let od chvíle, kdy nás Česká republika zažalovala. A u soudů můžeme uváznout ještě na mnoho dalších let. To je důvod, proč jsem vždy ochotný zasednout k jednacímu stolu a začít pracovat na nějakém životaschopném řešení.

Považujete Českou republiku za spojence?

Rozhodně. Česká republika a Lichtenštejnské knížectví patří ke stejnému společenství evropských hodnot a jsou úzce spojené skrze společné členství v Evropském

hospodářském prostoru a skrze mnohé další (zejména Schengenské a Dublinské) dohody. Obě země jsou zastánci liberálního hospodářství, mají vyspělý průmysl, kladou důraz na kvalitní vzdělávání a věří, že úsporná a efektivní státní správa slouží nejlépe zájmům občanů.

Předpokládám, že nemůžete zabíhat do detailů, ale můžete alespoň obecně říci, kam až byste byli ochotni zajít při hledání oboustranně výhodného řešení?

V naší rodině jsme schopni převratných a neotřelých řešení. Nicméně, jak víte, u soudu ve Štrasburku se projednává mezistátní stížnost. Účastníky tohoto řízení jsou Česká republika a Lichtenštejnské knížectví – ne moje rodina. Desítky dalších lichtenštejnských občanů vznesly své nároky a spoléhají na řešení na vládní úrovni. Nebylo by proto vhodné, kdybych nyní prezentoval naše návrhy české veřejnosti prostřednictvím médií. Nejprve by musela česká vláda revidovat svůj postoj, který formovala vláda předešlá. Pak by mohly obě vlády začít jednat. V průběhu takových jednání by pak všechny lichtenštejnské oběti stejně jako my předložili své návrhy. Hráli bychom samozřejmě velmi konstruktivní roli vycházející z našeho hlavního zdůvodnění, které jsem vám vysvětlil.

Kdykoli některý z okresních soudů vynese rozsudek, některá média se nutně ptají: pokud by Lichtenštejnsko uspělo, zpřístupní knížecí rodina zámky a zahrady veřejnosti?

Ano. Abych byl přesný: i nadále ponecháme ikonické pamětihodnosti přístupné veřejnosti. Moji předkové mnoho z nich zpřístupnili už před 200 lety. Domníváme se, že bychom rovněž mohli zvýšit jejich kulturní hodnotu. Mohli bychom začít spoluprací s knížecími sbírkami. Podívejte se na to, co děláme v Dolním Rakousku a ve Vídni. Každý si tam může najít viditelnou odpověď.

Víte, zda se záležitost u štrasburského soudu vyvíjí pro Knížectví pozitivně?

To je otázka pro vládu. Ta se o tento případ stará. Museli byste se zeptat kompetentních vládních úředníků. Já mohu posuzovat jenom verdikty českých soudů proti naší rodinné nadaci. Zdůvodnění těchto rozsudků se mi jeví ve všech důležitých aspektech jako nepřesvědčivá a zjevně nejsem jediný, kdo si to myslí.

Existuje možnost finančního vyrovnání? Požádal už mezinárodní soud lichtenštejnskou stranu, aby vyčíslila možnou spravedlivou částku?

Odškodnění se musí zaplatit každému cizinci, jehož majetek je bez náhrady zabaven. To je jasný princip mezinárodního práva. V našem případě by to byla obrovská suma. To je i důvod, proč jsme české straně znovu a znovu nabízeli čas – aniž by byl dosud využit – k nalezení odlišného řešení. Postup Evropského soudu pro lidská práva v této záležitosti a aktuální stav řízení je jiná otázka, na kterou byste se musel zeptat vlády ve Vaduzu. Pravdou je, že platná Evropská úmluva o ochraně lidských práv o tomto problému pojednává.

PR